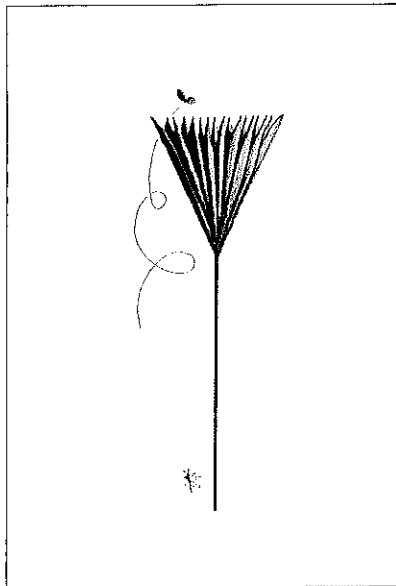

Cent poetas en un

El mes de setembre de l'any passat es compliren cinquanta anys de la mort del poeta, novel·lista, traductor, periodista, crític i autor dramàtic Josep Maria de Sagarra (Barcelona 1894-1961), el dramaturg català de més èxit del segle XX. Autor de cinquanta títols que, amb obres com *Marçal Prior* (1926), *La corona d'espines* (1930), *L'hostal de la Glòria* (1931), *El cafè de la marina* (1933), *El prestigi dels morts* (1946), *La fortuna de la Sílvia* (1947) o *La ferida lluminosa* (1954), i algunes altres, li atorgaren una popularitat i una devoció com no ha conegut cap altre dramaturg conterrani del Nou-cents.

És amb aquest motiu que Josep Miquel Sobrer (professor emèrit d'Indiana University) ha publicat una monografia sobre l'obra teatral original de l'autor (la seua tasca com a traductor i adaptador teatral també és extensa), que ve a omplir un buit i, fins a cert punt, a clamar enmig d'un murmur somort i difícil de justificar que nega o menysté la vàlua dramàtica de Sagarra. Així, durant anys i panys aquest ha estat reconegut com a poeta virtuós (*Cançons de rem i de vela*, 1923, o *El poema de Nadal*, 1931), com a prosista (*Vida privada*, 1932, o *Memòries*, 1954) o com a traductor (Shakespeare, Dante, etc.) Però la seua producció dramàtica i el seu èxit teatral han estat qüestionats amb arguments de natura diversa, que al·ludien tant a la persona i a l'evolució biogràfica i ideològica, com als trets específics, burgesos, conservadors, antimoderns, de les obres.

A mig camí de l'estudi i de l'assaig, Sobrer ens ofereix una revisió —encamoradament crítica— del teatre de Sagarra, on no es cansa de remarcar-ne el convencionalisme, el sentimentalisme, l'anacronisme, l'antiavantguardisme de les estructures de les diferents peces i, alhora, l'absoluta bellesa, seducció, musicalitat i actualitat del seu vers dramàtic. Amb aquesa barreja de lectura crítica i de delectança en el vers, des de la llibertat de saber que no fa un estudi lleïrut i acadèmic, dissecionador, passa revista a les cinquanta obres originals. Les agrupa en quatre etapes (1918-1923, 1924-1929, 1930-1936 i 1945-1959), i en fa una lectura personal, àgil i molt interessant perquè, a banda de resumir l'argument de cada peça per situar el lector, remarca els trets essencials de

cada títol, i els acara, d'una banda, amb els testimonis existents de Sagarra sobre la intencionalitat de l'obra, i, de l'altra, amb la recepció crítica del seu temps. Una informació i l'altra ens donen una visió clara de les intencions del poeta, del grau d'èxit o fracàs de l'estrena i la lectura que en podem fer avui dia.

Sobrer no oblida els temes de les obres, sempre tan conservadors; les trames; les protagonistes femenines, tan fortes com resignades; el gust i recreació pels elements populars i folklòrics (cançons, rondalles, llegendes, costums, etc.); la galeria de tipus humans, principals o secundaris, que circulen per les peces, etc. Al capda-

Josep Miquel Sobrer
La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra. Les veus de la terra
Ed. Galerada, Cabrera de Mar, 2011
184 pàgs.

vall, hi posa en relleu un conjunt de tessel·les que fan d'aquesta obra dramàtica un retrat acolorit d'una certa Catalunya tel·lúrica, llunyana, de seny i rauxa, adobada amb un pessic de sentiment romàntic. Tema a banda són els títols amb els quals Sagarra intentà separar-se d'aquest camí i acostar-se a altres opcions estètiques del seu temps com, per exemple, *Galatea* (1948) o *Els comedians* (1950), i l'acollida freda que tingueren.

Si el volum s'obre amb un capítol que para atenció a qüestions contextuals sobre el teatre, els gèneres dramàtics, el vers o biogràfiques del poeta —després de la revisió dels quatre períodes assenyalats—, Sobrer n'hi afegeix un sisé de conclusió que, seguint el to general de l'obra, és molt crític amb els models estètics de Sagarra, un to al qual potser no estem acostumats. Segurament, després d'assenyalar-ne totes les limitacions, s'hi sent despul·lat i alliberat per mostrar el seu amor per aquest dramaturg i el seu vers, potent, sonor, delicat o aspre, que sempre sap tocar la sensibilitat del lector o de l'espectador.

Al final de l'assaig l'autor incorpora diversos apèndixs que resulten complementaris de l'exposició i útils per al lector: un llistat complet de les obres dramàtiques de Sagarra analitzades, amb la data d'estrena, i el lloc i època de la ficció dramàtica; una cronologia comparada de les estrenes sagarrianes i del teatre internacional; i un mapa mut de Catalunya, on situa els espais dramàtics dels diversos títols (Barcelona, Cervera, Vic, Perpinyà, Falset...).

La combinació de lectura crítica actual, explicacions de l'autor i notícies de com va ser rebuda l'obra en la data de l'estrena, servida amb l'estil entremaliat i descregut de l'autor, fan de *La poesia dramàtica...* una bona manera, diferent, d'acostar-se al teatre de Sagarra. Al capdavall, després de tanta observació crítica, la intenció confessa de Sobrer és reivindicar un teatre que, malgrat ser conservador i anacrònic per al seu temps, melodramàtic, amb llums i ombres, és d'una catalanitat de pedra picada, bastida sobre la música deliciosa, voluptuosa i terrenal, del vers sagarrià. Una peça fonamental del patrimoni de la literatura i el teatre català del segle XX.